

UN

Conte
d'AGUSTI BARTRA

"Si pogués obrir els ulls! Hom diria que m'han cosit les parpelles amb tenebra. Oh, poder obrir els ulls una vegada més, la darrera...! El cos ja no obeeix la meva voluntat. Ja no puc moure'm. No sento cap dolor físic, malgrat les tres bales als pulmons i una a la cama... Quin repòs!

Deu estar il·luminat pel sol el taronger que es veu des d'aquest llit estant? Prop del taronger hi ha una sínia i, a la dreta, un hort. Fa poc—quan?—...quan encara m'era possible obrir els ulls i mig incorporar-me, una vella espolsava una catifa al terrat de la casa, al jardí de la qual hi ha el taronger... Era vermella o groga, la catifa? Tenia el color de la ginesta o de les roselles? Què m'importa? Color de terra emprimada o de taronges... Feia bo de veure el taronger... Tot inundat de sol. I el vent fent moure les fulles lluents... Si tingués veu demanaria que em portessin taronges, que me n'omplissin el llit. Caurien damunt els llençols com una petita allau de sols freds, i tocaria llur fina pell...

Per què ha de tenir els ulls tan bells, tan dolços, la infermera que em cuida? Deu ésser una monja que no volgué fugir... Son rostre és pàl·lid i sos llavis marcits. Però els seus ulls...

Taronges, ulls, catifa... Quatre bales...

El practicant digué: "—No passarà de demà." Jo feia l'adormit. Té una veu aspra, odiosa... Demà és avui. I encara estic viu. Avui? Què era ahir? La mort és molt poca cosa. Res de tràgic, ni tenebrós, ni solemne. El terrible —ha dit algú— no és la mort, sinó la idea de la mort. Morir, en realitat, és quelcom de molt senzill, com totes les coses veritablement importants... Apagar-se... D'una bufada. O a poc a poc, com una llàntia sense oli... Es igual!

Oh, aquests cops de martell! Que cessi de picar d'una vegada aquest home, al pati! Ja adobarà la finestra més tard, quan... Puc esperar. L'hivern és lluny... Durant el dia, aquest continu colpejar; i de nit, la tos del número 37. No he viscut jo en una casa que tenia aquest número? Com tus! Mai no hauria dit que fos possible tossir de la manera que tus, amb una

tos tan seca i sibillant, que sembla feta de goma i estelles... Deuen haver obert la finestra. Quin aire al rostre! Algú s'apropa. Abans no la sentia mai. Sap caminar pel silenci d'aquesta gran sala... d'espera, de l'última espera. Ben segur que és ella. Ningú no camina amb tanta suau prudència, aturant-se aquí i allà... Ja arriba. Em posa la seva mà prima damunt el front, el seu alè cau... S'allunya. Acaba d'obrir la porta que dona a l'escala de marbre... No tornarà fins que... Altra vegada els cops de martell...! S'ha tornat foll, el fuster? Taronges... Com petits sols freds...

El nostre corneta era gairebé un infant. Ell afirmava, seriós, que havia fet divuit anys. Fèiem veure que ens el creïem, però ens havíem de girar perquè no ens veiés somriure. Als pobles per on passàvem, les noies se'l disputaven. Una vegada li vaig preguntar de quin color li agradaven els ulls de les noies. "—Negres!", em contestà. I amb un rar urc afegí: "—Com la culata de les pistoles." Aquell primer combat prop del riu, entre joncs... La nit era clara... La lluna esmolava les baionetes i les mirades... El foc de les metralladores enemigues ens obligà a recular fins al talús. Ens incrustàrem en terra. Les bales xiulaven damunt els nostres caps... Tenia el corneta al meu costat. Quan el foc cessà vaig adonar-me que estava ajagut de cara al cel. "—Què fas així?", li vaig preguntar. "—Miro les estrelles", va contestar-me. Estava ferit.

Si estiguessis prop meu, Magdalena, et parlaria com vaig parlar-te aquella tarda, ajaguts l'un al costat de l'altre, damunt d'una garba... Si pogués parlar-te! No, ara no et diria res. Només et faria un signe i tu comprendries tot seguit... Tot allò que ens voltava tenia aspecte d'ànima: la muntanya il·luminada, l'herba, els arbres... L'or dels teus cabells es fonia amb l'or de la garba, i semblava que t'hagués caigut tot el cel a la cara. De què parlàvem? El teu vestit feia olor de pomes, les teves mans eren fredes... Les teves sínes altes... Vaig tocar el teu front amb una espiga. Rigueres. Cel sense ocells i sense núvols... Fugires rostolls enllà... Com corries! Et vaig encaçar prop del bosc, i des d'allí fins a les primeres cases del poble el meu braç et lligà, garba vivent... Que altes eren les teves sínes, Magdalena! I quina olor de pomes feia el teu vestit...!

Tinc set... Qui parla dins meu? Garbes... Aigua... "—No passarà de demà". A les onze del matí el sol arriba a l'espona... Qui ocuparà el meu llit després de mi? Aigua, aigua...

Silenci! Plou, plou damunt la meva mà. Només a la mà. És l'única part freda del cos...

Volta la sínia...

Cada matí tenies el costum, mare, d'obrir la gàbia de l'ocell.

Els homes són com els catúfols... Volta, volta la sínia... Els catúfols ixen de l'aigua, pugem, plens... En caure es buiden...

Un matí, mare, l'ocell anà a posar-se damunt la teva testa blanca. Somreies, immòbil. No volies que fugís. També em somreies... La meva riallada el va fer volar... Han tancat la finestra. He oït com la tancaven, el pom ha grinyolat... Però encara sento l'aire fresc, sense iode... Finalment ha cessat de colpejar amb el martell... La catifa era...

Què fas aquí, Magdalena, amb una poma a la mà? Digues que tanquin la finestra, mare... Fa fred... Digues que... Els homes són com...

Importadora Hispanoamericana
S. de R. L.

VINS, LICORS, CONSERVES I OLIS
IMPORTATS

Venda i exposició: LOPEZ, 82 - MEXIC, D. F.
Bodegues: TLALNEPANTLA, Mex.
Oficines: GENERAL PRIM, 72

